

BAKUNA BAKONG DIKTADURA

S arong taon makalihis an primerong pagtama kan Covid-19 sa bílog na kinában, mayó pa liwat nin kongkretong plano an rehimeng US-Duterte sa paghampang sa pandemya asín sa pagpapabakuna kan banwaan. Nalingawan na saná an pirang bulan nang promesa ni Duterte asín saiyang *National Task Force* (NTF) dapit sa pag-abot sagkod distribusíon kan bakuna sa bílog na nasyon. Mantang padagos sanáng pinalalaom an namamanwaang Pilipino, básog-básog si Duterte asín saiyang mga kakutsaba sa pagkúbra kan kwartang pambakál kunó nin bakuna asín pondo para sa pagbangon halí sa destroso kan Covid-19. Pinatototohanan kaini an kainutilan, kriminal na kapabayaán asín kawáran nin suporta kan rehimen sa namamanwaang pig-ako kaining pagserbihan.

An pampletong ini ay parte kan nasional na kampanya kan CPP-NPA-NDFP para makapagtaó nin impormasyon manungód sa mga bakuna asin Covid-19.

Ano an programa kan rehimeng US-Duterte sa pagbabakuna kan populasyon?

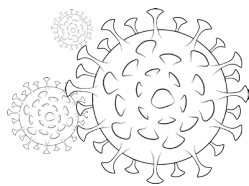
Mayóng programa an rehimeng US-Duterte sa pag-atubang sa Covid-19 asín pagpapabakuna kan populasyon. Mayóng itinaóng suporta para sa mga lokal na mananaliksik tanging makarear kutá sinda nin bakuna. Pinabay-an sana kan rehimen sa ere an namamanwaan asín hinalát na saná an ibang nasyong magtuklas nin bakuna. Básang saná kaining iniasa an buhay kan labí 100 milyong Pilipino sa kamót kan darakula asín ganid na *pharmaceutical company*.

Ngonian, an solamenteng plano kan rehimeng US-Duterte ngaring mapu-nan an kakulangan nin pondong pagkukuanan nin pambakál kan bakuna ay an magsublí nin kwarta sa ibang nasyon.

Baralanggado man an prayoridad kan gubyrerno sa pagpapabakuna. Dawa pang-apát pa kutá sa prayoridad kunó kan rehimeng US-Duterte an

mga elemento kan AFP asín PNP, naenot nang bakunahan an pirang miémpro kan *Presidential Security Group* (PSG). Kang nakaaging Disyembre 2020 sagkod Enero 2021, naenot na mang mabakunahan an pirang Tsinong opereytor kan *Philippine Offshore Gaming Operations* (POGO), asín pirang miémpro kan gabinete maski mayó pa nin upisyal na bakunang nag-aabot sa nasyon. An pinakagrabe, mayóng seguradóng programa para siertohong mabakunahan an mga pobreng mayóng kwartang pambakál nin bakuna.

Labí man ang kakapusan kan bakunang binabakál kan rehimeng US-Duterte. Sa P4.3 trilyong badyet ngonian na 2021, P1.1 trilyon an mapapaduman sa banderang programang *Build, Build, Build* (BBB). Mientras tanto, P82.5 bilyon saná an badyet para sa pagbakál kan mga bakuna.

Importante baya an magpabakuna? Mareresolbar baya kaini an pandemya?

Importante an bakuna bilang dugang na proteksyon para sa namamanwaan sa panahong padagos liwat an paglakop kan pandemya. Alagad, dai katumbas kan pagkakadiskubre nin bakuna an pagpúho sa Covid-19. Dapat dagos na sundon kan sarong indibidwal an *health protocols* siring kan pagsul-ot nin *face mask*, personal na sanitasyon asín kalinigan kan kapalibutan ngaring makasalbar sa Covid-19 dawa nabakunahan na.

Kaipohan nin mas komprehensibong plano para sa paghampang sa Covid-19, kabalí na an pagpapauswag sa kapasidad kan nasyong magka-egwa nin mas hararom na pananaliksik manungod sa bayrus. Segun sa *World Health Organization* (WHO), an pinakapektibong paghampang sa pandemya ay an pagsierto nin *mass testing* asín *contract tracing* tangaring tulos na maaraman kun siisay an nagpapaheling nin sintomas asín mataw-an tulos nin atensyong medikal.

Alagad sagkod ngonian, konsentrado an *testing centers* sa Maynila asín tuló saná an egwa sa bílog na Bikol. Buot sabihon kaini, egwang 1,932,330 Bikolanong dapat maserbisyuhan kan bawat *testing center* sa rehiyon. Sa arog kaining kamugtakan, maabot nin labí duwang dekada antes mahaman an *testing* sa gabos na Bikolano dawa pa dai mag-untok an operasyon kan mga *center*, *rapid testing* an gamiton asín egwang kapasidad an *bawat center* na makapag-test kan 50 katawo kada duwang oras.

Para sa pagpapararom nin kaaraman manungod sa mga bakunang maaaring mag-abot sa nasyon, uni an nagkakapirang detalye.

Lain-laing teknolohiya an ginagamit kan mga bakuna para sa Covid-19:

1. *Adenoviral Vector-Based* - Egwang ibang *genetic material (protein)* sa porma kan sarong bayrus na ilalaog sa pamamaagi nin bakuna ngaring halion an *gene* na nagdadara nin impeksyon. Sapat ini para tabangang gumana an *immune system* asín makakrear nin antibodies.

2. *mRNA* - Parte sana, bakong bílog na *genetic code* kan *coronavirus*, an ilalaog sa lawas gamit an

bakuna. Makasasapat ini upang itulak an *immune system* na gumana asín labanan an helang.

3. *Inactivated vaccine* - Gumagamit nin gadan na bayrus tanganing mailantad an *immune system* sa bayrus nang mayóng humá na magkaegwa nin maraot na epekto. Arog man kaini an piggagamit na teknolohiya kan mga bakuna para sa trangkaso (*flu*) asín utós (*chicken pox*).

Bakuna Teknolohiyang Gamit	Bisa	Kaipohang temperatura sa pagsaray	Presyo	Blg. ng Dosage na promesa kan rehimeng Us-Duterte
Pfizer-BioNTech / mRNA (USA-Germany)	95%	-70°C	P1,180 – P2,379	10 milyon
AstraZeneca / Adenoviral Vector (UK)	62%	2-8°C	P200-P305	17 milyon (2.6 milyong binakál kan pribadong sektor)
Sputnik V / Adenoviral Vector (Gamaleya Institute; Russia)	91.4%	3-5°C	P500-P560	
CoronaVac / Inactivated Vaccine (Sinovac; China)	65.3% - 91.25%	2-8°C	P680-P1,487.50	25 milyon (600,000 doses kan bakuna an nag-abot kaidtong Pebrero 28)
Moderna / mRNA (USA)	94.5%	-20°C	P1,952-P2,252	10 milyon
Covovax (Novavax; USA)		2-8°C	P183	

Talahanayan 1: Detalye kan mga bakunang maaaring mag-abot sa nasyon.

Pagkokompará sa mga bakuna, teknolohiyang gamit asín kontraindikasyon kan mga ini

Importante na antes magpabakuna ay maaraman kun anu-ano an mga kontraindikasyon kan mga ini. Upang epektibong maaraman, kaipohan mágin marigmat an sarong indibidwal sa bílog na kamugtakan kan saiyang kalusugan, urog na kun anu-ano an nagkakawsa nin *allergic reactions* sa iya asín kun egwang mga sangkap an bakunang makakaapekto sa presente asín nakaaging mga helang.

Sagkod ngonian, nagsasagibo pa man an mga *pharmaceutical company* na nagkrear kan mga bakuna nin dugang asín hararom na pag-aadal manungod sa mga ini. An tutukaron igdi ay kulumpon kan mga datos na nakúa hali sa mga pag-aadal na pagsasagibo ngonian.

Karaniwang epekto sa mga tawong nagpapabakuna an makamati nin pagal, kulog kan hawak, kulog sa parte kan hawak kun sain pigtudok an bakuna, kalintura asín *allergic reactions*. Segun sa mga eksperto, patotoo ining gumagana an *immune system* kan sarong tawo. Dapat sanáng bantayan an malulubhang tipo kan *allergic reaction* siring sa: kadipisilan sa paghangos, paggatók

kan lalawgon asín halanoan, marikas na pulso, malalang butlig-butlig sa bílog na hawak, pagkaliyo asín panluluya.

Kaidtong Disyembre 2020, nakapagtala nin duwang kaso sa UK na nagka-egwa nin *allergic reaction* tapos magpabakuna gamit an *Pfizer-BioNTech*. Sinusuri pa liwat kan mga eksperto kun epekto ini kan bakuna o lain-lain pang helang kan mga nasambitang indibidwal. Alagad, pinagbawalan na kan UK an namamanwaan kaini na magkúa kan ikaduwang *dosage* kan *Pfizer-BioNTech* matapos makamati nin grabeng *allergic reaction* an duwang nasambitang nagpabakuna. An *Pfizer* mismo an nagtarám na dai ninda pigbáli an mga indibidwal na egwang kasaysayan nin grabeng mga *allergic reaction* sa mga hurí nindang *trial*.

Dai man nahelingan nin grabeng *side effect* an paggamit nin *CoronaVac*, na gumamit ng *Inactivated Vaccine*. Sa sarong pag-aadal kan *The Lancet*, sarong *medical journal*, pagkulog sana sa parte kan lawas na pigtudokan kan bakuna an nai-ulat na namatian kan mga kabáli sa *clinical trials* kan *Jiangsu Provincial Center for Disease Control and Prevention*

sa Tsina. Kumpara sa mga bakunang gumamit nin mRNA, mas dikit an nakamati nin kalentura matapos mabakunahan. Labí 700 indibidwal an inibá sa pag-aadal na ini.

Pagrarasón man kan *AstraZeneca*, dai man boot sabihong dai ine magigin epektibo kontra

Ano an dapat gibuon?

An solamenteng masasarigan kan namamanwaan sa pag-atubang sa Covid-19 ay an saindang mga sadire. Sagkod padagos na umiiral an lapáng sistema asín nakatukaw sa pwesto an rehimeng US-Duterte, dai matataw-an nin magkakanigóng solusyon an pandemya. Húli igdi, kaipohan pakusugon an kampanyang masa sa pag-insistir kan derechos sa tultol asín abot-kayang serbisyong medikal asín iba pang derechos ng tawo.

An kurahaw kan namamanwaan, **“Bakuna, bakóng diktadura!”** Higit kailanman, ngonian kaipohan pakusugon an paglaban sa gabos na kontramamamayan asín pasistang patakarang pigbúbúsol kan rehimeng US-Duterte asín iinsistir na taw-an nin prayoridad an paghampang sa Covid-19 - pinakaimportante sa gabos, an libre, ligtas asín mahewas na *testing, contract tracing, check-up* asín pagpapabakuna sa enterong runá. Importante an *check-up*, urog na sa panahon antes an pagpapabakuna tangaring masierto na ligtas asín sakto an tipo kan bakunang itutudok sainda.

Dapat magtarabangan an rebolusyonaryong kilusan sa kanayunan siring man sa kalunsuran tangaring makapagpalaganap nin saktong impormasyon manungod sa mga bakuna asín

Mga Hihilngán:

- About Vaccine. Sputnik V. Retrieved from <http://sputnikvaccine.com>.
- Ang Bayan
- Leo, L. (17 December 2006). Pfizer-BioNTech, Moderna and Sinovac: A look at three Covid-19 vaccines. CNA Insider. Retrieved from <https://www.channelnewsasia.com/news/world/>.
- N.A. (18 January 2021). China's Sinovac explains efficacy of Covid-19 vaccine after confusing data. The Straits Times. Retrieved from <https://www.straitstimes.com/>.
- Tan, Y. (14 January 2021). Covid: What do we know about China's coronavirus vaccines? BBC News Health. Retrieved from <https://www.bbc.com/news/>.
- N.A. (14 January 2021). Covid: What is the Oxford-Astrazeneca vaccine? BBC News. Retried from <https://www.bbc.com/news/>.
- N.A. (1 January 2021). Information about the Moderna Covid-19 vaccine. Center for Disease Control and Prevention. Retrieved from <https://www.cdc.gov/>.
- Pfizer-BioNTech (December 2020). Fact sheet for Recipients and Caregivers.

sa Covid-19 húli saná sa naitala na malúyang bisa kaine kompará sa lain-lain pang mga bakuna. Mas makusog man giraray an 62% bisa kaini komparár sa 50% sanáng bisa kan mga bakunang pigagamit sa trangkaso asín utós.

pakinabang kan pagpapabakuna ngaring mahali an kahandalan kan masa. Sa ngonian, ilinulunsad kan CPP an pambansang kampanya para sa Covid-19 *information* asín *relief drive*.

Importante liwat na suportaran an inisyatiba kan mga anti-imperyalistang nasyon siring sa Cuba sa pagkrear nin abot-kayang bakuna para sa namamanwaan. Kan nakaaging Disyembre 2020, egwa na sindang duwang bakunang nasa *clinical trial stage* - an *Soberana 01* at *Soberana 02*. Ngoniang Pebrero 2021, nadugangan pa nin duwa an pinauunlad nindang bakuna. Pira sa mga ini an ipapanaó sa publiko sa pakikipagtábangangan sa Iran, saró mang anti-imperyalistang nasyon.

Dungán kaini, dapat iinsistir an pagpapauswag asín pagtatagáma nin pondo para sa dugang na hararom na pagsisiyasat manungod sa bakuna asín mga bágong tipo nin Covid-19 na naglalakop sa Pilipinas asín ibang nasyon. Susi digdi an urog pang aktibong pagpapahiró kan mga makinarya kan Makabayang Samahang Pangkalusugan (MSP), Liga ng Agham para sa Bayan (LAB) asín mga subkomite sa kalusugan kan mga rebolusyonaryong samahang masa asín komiteng rebolusyonaryo. ■

Panoorin ang seryeng

LABANWAAN

sa https://tinyurl.com/ndfbikol_vids

I-download at basahin
ang iba pang isyu ng

gikan sa

an dakulang sulo

sa yandex.disk/silyabbikolmarojabanua.wordpress.com